

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2007. év november hó 20. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A jelentős kárt okozó csalás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Somogy Megyei Bíróság 9.B.462/2004/107. számú és a Győri Ítéltábla I.Bf.39/2006/19. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

E végzés ellen fellebbezések nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Somogy Megyei Bíróság a 2005. június 17-én meghozott 9.B.462/2004/107. számú ítéletével az I. rendű terheltet felbujtóként elkövetett jelentős kárt okozó csalás büntette és társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntette miatt - halmazati büntetésül - 1 év 8 hó börtönbüntetésre és 500.000 forint pénzmellékbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 4 évi próbaidőre felfüggesztette.

A megállapított tényállás a következőket tartalmazta:

Az ügyvéd foglalkozású sértettnek 1999 nyarán sürgősen szüksége volt 3.000.000 forintra, ezért - mivel a banki ügyintézés hosszabb

időt vett volna igénybe - úgy döntött, hogy magánkölcsönt vesz fel. 1999. július 27-én délelőtt Siófokon találkozott az I. rendű terhelttel, a kft. ügyvezetőjével, aki hajlandónak mutatkozott arra, hogy a sértett részére kölcsönt nyújtson 2 hónapra, havi 10 százalékos kamat felszámítása mellett. Jelezte azonban az I. rendű terhelt: a szerződést készítő ügyvéd nem fogadja el, hogy a kölcsönt a sértett tulajdonában álló, siófoki családi házas ingatlanra bejegyzett jelzáloggal biztosítsák, hanem ragaszkodik az adásvételi szerződés elkészítéséhez.

Ennek megfelelően még aznap délelőtt a II. rendű terhelt - 1999. július 28-i dátummal - egy adásvételi és egy vételi jogot biztosító szerződést készített. Az adásvételi szerződés azt tartalmazta, hogy a sértett 3.600.000 forint vételár fejében eladja a siófoki ingatlant a kft.-nek, egyben nyugtázza a vételár átvételét és beleegyezését adja a vevő tulajdonjogának bejegyzéséhez. A vételi jogot biztosító szerződés értelmében a kft., mint tulajdonos a 3.600.000 forint értékű ingatlanra nézve 60 napos vételi jogot biztosít a sértett részére.

A szerződések színlelték voltak, azok valójában a 3.000.000 forint tőkére és a 600.000 forint kamatra vonatkozó kölcsönszerződést leplezték.

Mivel a sértett a szerződések tartalmával nem értett egyet, 1999. július 27-én délután a II. rendű terhelt 4 darab, újabb okiratot készített. Az egyik egy - 1999. július 28-ra dátumozott - adásvételi szerződés volt, amely változatlanul a sértett, mint eladó és a kft., mint vevő között jött létre. Az ingatlan értékét azonban 50.000.000 forintban határozták meg, s rögzítették, hogy a vevő 1.800.000 forint foglalót tesz le, míg a fennmaradó 48.200.000 forint vételárat legkésőbb 1999. szeptember 28-ig köteles az eladó részére kifizetni. A teljes vételár kifizetésével egyidejűleg az eladó külön okiratban beleegyezését adja a tulajdonjog változás ingatlan-nyilvántartási bejegyzéséhez.

A második - 1999. szeptember 28-i keltezésű - okirat az a nyilatkozat volt, amelyben a sértett, mint eladó, az 1999. július 28-i szerződésre tekintettel hozzájárul a vevő tulajdonjogának földhivatali bejegyzéséhez.

A harmadik - 1999. szeptember 28-i keltezéssel ellátott - okirat az ingatlan adásvételi szerződés felbontásáról szólt azzal, hogy az eladó a foglaló kétszeresét - 3.600.000 forintot - visszafizet a vevőnek, s közösen kéri a földhivataltól az eredeti állapot visszaállítását.

Végül a negyedik okirat egy 60 napra szóló letéti szerződés volt, amelynek értelmében a vevő és az eladó az adásvételi szerződés

felbontására, valamint a tulajdonjog bejegyzésére vonatkozó okiratot - külön-külön borítékba zárva - 1999. július 28-tól 1999. szeptember 28-ig letétbe helyezik a III. rendű terheltnél, mint letéteményes ügyvédnél. Amennyiben az eladó a 3.600.000 forintot a kft. részére 1999. szeptember 28-án 19 óráig kifizeti, a letéteményes ügyvéd az adásvételi szerződés felbontásáról szóló okiratot köteles kiadni, a bejegyzést engedélyező nyilatkozatot pedig megsemmisíteni. 1999. szeptember 29-én délelőtt 9 órától viszont a letéteményes köteles kiadni a kft. részére a tulajdonjog bejegyzést engedélyező nyilatkozatot, míg a szerződést felbontó okiratot megsemmisíteni. A bejegyzést engedélyező okirat kiadásának egyébként nem volt feltétele a teljes vételár kifizetésének igazolása.

A fent ismertetett négy okirat változatlanul a kölcsönszerződés leplezését szolgálta.

A szerződések aláírására 1999. július 29-én került sor a III. rendű terhelte irodájában. A felek megállapodtak abban, hogy a szerződést széljegyeztetésre benyújtják, s amennyiben sértett 1999. szeptember 28-ig a 3.600.000 forintot visszafizeti, a széljegyet törölni tudja. Meg nem fizetés esetén viszont 1999. szeptember 28-tól a kft. kézhez veheti a bejegyzést engedélyező nyilatkozatot és a tulajdonjogát az ingatlannyilvántartásba bejegyeztetheti.

Az I. rendű terhelte - de a II. és III. rendű terhelte sem - a sértettet nem tévesztette meg, mert a sértett az okiratok tartalmával tisztában volt, tudta, hogy a teljesítés elmulasztása esetén ingatlana a kft. tulajdonába kerül.

1999. július 30-án az I. rendű terhelte és a sértett az adásvételi szerződés, az adásvételi szerződést felbontó okirat és a letéti szerződés letisztázott példányát ismét aláírta, majd együtt a földhivatalhoz mentek, s kérték a széljegy bejegyzését.

A III. rendű terhelte 1999. szeptember 28-át megelőzően a letétbe helyezett okiratokat a II. rendű terheltnak átadta.

A sértett 1999. szeptember 25-e körül a kölcsön visszafizetésére határidő hosszabbítást kért az I. rendű terhelttől, aki ebbe bele is egyezett. Ígérete ellenére azonban a szükséges okiratokat nem juttatta el a sértetthez, csupán az időt húzta, mert szándéka ekkor már a siófoki ingatlan megszerzése volt. 1999. szeptember 26-a táján az ingatlant megvételre kínálta fel az V. rendű terheltnak és 1999. október 1-jén az adásvételi szerződés megkötéséhez szükséges iratokat átfaxolta az V. rendű terhelte ügyvédjének.

A sértettel történt megállapodás ellenére az I. rendű terhelte a tulajdonjog bejegyzéséhez szükséges okiratot 1999. október 4-én

benyújtotta a földhivatalhoz. A bejegyzés 1999. október 6-án meg is történt. A bejegyző határozat ellen a sértett fellebbezéssel élt, ami nem volt eredményes.

A siófoki ingatlan forgalmi értéke 1999. év végén 43.400.000 forintot tett ki.

A fentiek szerint az I. rendű terheltben 1999. szeptember 25-ét követően alakult ki az a szándék, hogy a sértettet megtévesztve, a siófoki ingatlan tulajdonjogát a hátralékos vételár kifizetése nélkül szerzi meg. Ezt követően - de legkésőbb 2000. február 2-ig - az I. rendű terhelt megbeszélte a IV. rendű terhelttel, a jogtanácsosi iroda jogtanácsosával, hogy valótlan tartalmú okiratokkal igazolják a hátralék kifizetésének megtörténtét. Ezért - az I. rendű terhelt kezdeményezésére - a IV. rendű terhelt 1999. október 4-i keltezéssel egy valótlan tartalmú letéti szerződést készített, amely szerint a kft. aznap 48.200.000 forintot az irodánál letétbe helyezett. 1999. október 12-i keltezéssel pedig a IV. rendű terhelt kiállított egy pénztárbizonylatot, amelynek értelmében a sértett a fenti összeget a jelzett napon átvette. Valójában azonban a bizonylaton szereplő összeget a sértett nem kapta meg.

Az irányadó tényállás alapján a csalási cselekménnyel összefüggésben kifejtette az elsőfokú bíróság, hogy az I. rendű terhelt 1999. július 29-én nem tévesztette meg a sértettet, minthogy csupán az uzsorakölcsönt leplező okiratok készültek el, amelyekkel a sértett tisztában volt, azokkal egyetértett. Az I. rendű terheltben csak később, 1999. szeptember 25-e körül alakult ki az a szándék, hogy a sértett ingatlanát a hátralék kifizetése nélkül szerezzze meg. A csalást - felbujtóként - tehát akkor követte el, amikor a IV. rendű terhelttel hamis letéti szerződést és pénztárbizonylatot készíttetett, és ezzel megakadályozta, hogy a sértett a neki járó összeghez hozzájusson.

A kölcsönös fellebbezések alapján másodfokon eljáró Győri Ítéltábla a 2006. november 28-án meghozott I.Bf.39/2006/19. számú ítéletével az I. rendű terheltet érintően annyiban változtatta meg az elsőfokú ítéletet, hogy a család büntette kapcsán a felbujtókénti, a közokirat-hamisítás tekintetében pedig a társtetteskénti elkövetésre utalást mellőzte.

A másodfokú bíróság kiegészítette a tényállást azzal, hogy a sértett tudatában volt annak is, miszerint nem teljesítése esetén az ingatlan a vételárhátralék kifizetése nélkül is a kft. tulajdonába kerül, mert előre dátumozott hozzájáruló nyilatkozatának felhasználásával az I. rendű terhelt tulajdonjogot jegyeztethet be az ingatlannyilvántartásba. Pontosította továbbá a tényállást akként, hogy az I. rendű terhelt a sértetti hozzájáruló

nyilatkozatot, valamint az adásvételi szerződést 1999. október 4-én küldte át H. E.-hez, aki azt a földhivatalhoz benyújtotta.

A másodfokú ítélet szerint a sértett kára akkor következett be, amikor a tulajdonjog változás átvezetésre került az ingatlannyilvántartásban.

A jogi indokolás körében az ítéletábra kifejtette, hogy a sértett 1999. szeptember 28-ig abban a téves feltevésben volt, hogy a visszafizetésre haladékat kérhet vagy a vételár fennmaradó részét - 48.200.000 forintot - a kölcsönszerződés lejártának napjával megkapja. Az I. rendű terheltben viszont ekkor már kialakult az a szándék, hogy az előre dátumozott okiratok alapján a széljegyeztetett tulajdonjog változtatást - a hátralékos vételár kifizetése nélkül vezetetti át és az ingatlant továbbértékesíti. A jelentős kárt okozó csalás büntettét ekként - tettesként - nem a sértett megtévesztésével, hanem tévedésben tartásával vitte véghez, mivel a sértettnek 1999. szeptember 28-át követően nem volt olyan akarata, hogy ingatlanának tulajdoni jogát a hátralékos vételár kifizetése nélkül jegyezzék át. A kár pedig 1999. október 6-án, a földhivatali bejegyzésről szóló - nem jogerős - határozat keltének napjával bekövetkezett.

• o -
.

A jogerős ügydöntő határozat ellen az I. rendű terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416.§-a (1) bekezdésének a/ pontjára alapozottan. Álláspontja szerint az irányadó tényállásban rögzített elkövetési magatartás nem meríti ki a csalás bűncselekményét. A felek szándéka ugyanis arra irányult (s ezzel a sértett is tisztában volt), hogy a kölcsön vissza nem fizetése esetén a kft. további pénzüsszeg kifizetése nélkül szerzi meg a siófoki ingatlan tulajdonjogát. Ehhez képest viszont a bűnösség megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor.

A Legfőbb Ügyészség a BF.1907/2007. számú nyilatkozatában az indítványt - minthogy az alapvetően az ítélet megalapozatlanságát sérelmezte - a törvényben kizártnak tartotta, így annak elutasítását indítványozta. A nyilvános ülésen jelenlévő ügyész ezt akként módosította, hogy - figyelemmel a csalás tényállási elemeinek maradéktalan megvalósulására - a megtámadott határozatok hatályban fenntartására tett indítványt.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A Be. 423.§-ának (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban rögzített tényállás irányadó, az nem támadható. Ebből következően a büntetőjogi

főkérdések tekintetében hozott döntés vitatására - a Be. 416.§-a (1) bekezdésének a/ és b/ pontja alapján - is csak a megállapított tényekre alapozottan nyílik lehetőség.

A Btk. 318.§-ának (1) bekezdésében meghatározott csalás célzatos bűncselekmény, amelyet az követ el, aki mást jogtalan haszonszerzésre irányuló egyenes szándékkal ejt tévedésbe vagy tart tévedésben, s ezzel kárt okoz.

Az irányadó tényállásból kitűnően a sértett szándéka elsődlegesen az volt, hogy a letétbe helyezett 3.000.000 forint más célra fordításából eredő tartozását kölcsön felvétele útján térítse meg, s csupán a hitelügylet megghiúsulása esetére - szükségmegoldásként - kívánta a siófoki házasingatlanát értékesíteni.

Az ügyvéd foglalkozású sértett tisztában volt azzal, hogy az I. rendű terhelttel kötött adásvételi és azt kiegészítő szerződések, nyilatkozatok színleltek voltak, minthogy azok a kölcsönszerződés leplezését szolgálták. A sértett értelemszerűen azt is tudta, hogy amennyiben a kölcsön összegét (a 3.000.000 forintot és annak 600.000 forintot kitevő kamatát) 1999. szeptember 28-án 19 óráig nem fizeti vissza, az adásvételi szerződés hatályba lép, mert 1999. szeptember 29-én 9 órától a letéteményes ügyvéd az I. rendű terhelt részére - mégpedig a teljes vételár kifizetésének igazolása nélkül is - köteles kiadni a tulajdonjog bejegyzését engedélyező, megelőzően már aláírt nyilatkozatot.

Olyan szándéka azonban a sértettnek nem volt, hogy az 50.000.000 forintra értékelte ingatlana az 1.800.000 forint összegben megjelölt foglaló ellenében - a fennmaradó 48.200.000 forint kifizetése nélkül - kerüljön az I. rendű terhelt által képviselt kft. tulajdonába. Ezért nem írta alá azt az - 1999. július 27-én délelőtt elkészült - adásvételi szerződés tervezetet, amely az ingatlan vételárát mindössze 3.600.000 forintban határozta meg. Az a tény pedig, hogy az adásvételi szerződésben foglalt 48.200.000 forint hátralékos vételár kifizetése a vevőt terheli, az I. rendű terhelt számára sem volt kétséges, hiszen egyébként nem lett volna szükség a jelzett összegnek az eladó általi átvételét igazoló fiktív bizonylat elkészítésére.

A sértett - mivel tudta, hogy a szerződésben megjelölt határidő leteltéig a kölcsönt nem képes visszafizetni, ám az ingatlanon fennálló tulajdonjogát sem akarta elveszteni - még a határidő leteltét megelőzően, 1999. szeptember 25-e körül a teljesítési idő meghosszabbítását kérte. Az I. rendű terhelt ehhez hozzájárult, jöllehet ekkor szándéka már a sértetti ingatlan tulajdonjogának - a fennmaradó 48.200.000 forintos vételár kifizetése nélkül történő - megszerzésére, s az ingatlan továbbértékesítésére irányult. Ehhez képest az I. rendű terhelt nem tévedésben tartotta, hanem -

jogtalan haszonszerzési célzattól vezérelve - tévedésbe ejtette a sértettet, akiben ezzel azt a téves feltevést keltette, hogy az 1999. szeptember 28-i határidő leteltének nincs jelentősége, mert a teljesítésre többhetes halasztást kapott. E tévedésbe ejtés folytán pedig a sértett kára be is következett, mivel az I. rendű terhelt intézkedett a tulajdonjog-változás földhivatali bejegyeztetése iránt, ami 1999. október 6-án meg is történt.

Ekként tehát az I. rendű terhelt magatartása a csalás bűncselekményének törvényi tényállását kimerítette, így az eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályaival összhangban állapították meg az I. rendű terhelt bűnösségét a jelentős kárt okozó csalás bűntettében.

Ezért a Legfelsőbb Bíróság - nem adva helyt a felülvizsgálati indítványnak - a megtámadott határozatokat a Be. 426.§-a alapján az I. rendű terhelt tekintetében hatályukban fenntartotta.

Az indítvány megismétlésének tilalmára vonatkozó figyelmeztetés a Be. 418.§-ának (3) bekezdésén és 421. §-ának (2)-(3) bekezdésén, míg a fellebbezés kizártsága a Be. 3.§-ának (4) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2007. november 20.

Dr. Demeter Ferencné s.k. a tanács elnöke, Dr. Akác József s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró.

A kiadmány hitelül:

írnok
MV